

INFORMACIJA O USKLAĐENOSTI ZAKONA O ŽIVOTNOM PARTNERSTVU LICA ISTOG POLA SA DRUGIM ZAKONIMA U PRAVNOM SISTEMU PREDVIĐENO STRATEGIJOM ZA UNAPREĐENJE KVALITETA ŽIVOTA LGBTIQ OSOBA U CRNOJ GORI 2024-2028

Skupština Crne Gore je u julu 2020. godine usvojila Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola („Službeni list CG“, br. 67/20), koji je stupio na snagu 15. jula 2021. godine. Njegova potpuna primjena zahtijevala je pravovremeno usklađivanje drugih zakona i podzakonskih akata, kako bi se obezbijedila jednakost i ostvarivanje prava garantovanih ovim Zakonom.

U okviru EU projekta „Ponos svuda“, NVO sektor (Queer Montenegro, Juventas i Spektra) je izradio sveobuhvatnu analizu crnogorskog normativnog okvira sa osvrtom na potrebne izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata, koja je poslužila kao polazna osnova za institucionalni proces harmonizacije.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je, u cilju pripreme sveobuhvatne informacije za Vladu, u martu 2026. godine uputilo dopise resornim ministarstvima radi dostavljanja podataka o stepenu harmonizacije propisa iz njihovih nadležnosti. Na osnovu pristiglih odgovora, sačinjen je sljedeći pregled:

Ministarstvo pravde

Usklađeni zakoni: Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o parničnom postupku, Zakon o vanparničnom postupku, Krivični zakonik, Zakon o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu, Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, Zakon o sudovima, Zakon o Sudskom savjetu i sudijama, Zakon o Državnom tužilaštvu, Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon o javnim izvršiteljima, Zakon o notarima.

Svi navedeni zakoni su stupili na snagu, osim Zakona o parničnom postupku i Zakona o notarima koji su utvrđeni na sjednici Vlade i biće ubrzo dostavljeni Skupštini radi usvajanja.

Kada je riječ o Zakonu o nasljeđivanju nije bilo potrebe za njegovom harmonizacijom sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, imajući u vidu da je članom 66 Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola propisano da se na pitanja nasljeđivanja partnera shodno primjenjuju propisi kojima se uređuje nasljeđivanje, pri čemu je partner u pravu nasljeđivanja izjednačen sa bračnim supružnikom. Takođe, Zakon o naknadi štete žrtvama krivičnih djela nasilja ne zahtijeva dodatne izmjene.

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i Zakon o krivičnom postupku trenutno se nalaze u proceduri pribavljanja mišljenja Evropske komisije, dok je rok za njihovo donošenje predviđen za IV kvartal 2026. godine.

Iz navedenih zakona ne proizilazi obaveza donošenja podzakonskih akata radi njihovog dodatnog usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu, osim u slučaju Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, za čiju implemantaciju je potrebno donijeti tri podzakonska akta. Rok za njihovo donošenje je godina dana od stupanja na snagu zakona, odnosno do 25. decembra 2026. godine. Izrada podzakonskih akata je u toku.

Ministarstvo zdravlja je u potpunosti harmonizovalo ključne zakone, čime je obezbijeđena jednakost u pristupu zdravstvenim pravima.

- Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju („Službeni list CG“, br. 145/21 i 48/24) u članu 8 eksplicitno uključuje „partnera u zajednici života lica istog pola“, kao člana uže porodice sa pravima iz osiguranja.
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 91/25, 121/25, 31/26) u članu 90 uključuje životne partnere u krug korisnika zdravstvene zaštite, i na taj način je zakonski izjednačen sa bračnim i vanbračnim supružnikom.

Nije bilo podzakonskih akata iz nadležnosti Ministarstva zdravlja koje je trebalo uskladiti sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola.

Ministarstvo finansija

- Usklađeno: Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Službeni list CG“, br. 59/21) i Zakon o porezu na nepokretnosti („Službeni list CG“, br. 25/19... 133/25).
- U procesu: Predlog zakona o dopunama Zakona o porezu na promet nepokretnosti je usaglašen u Vladi, ali nije dostavljen Skupštini zbog proceduralnog zastoja.

Zakon o porezima na imovinu je prestao da važi.

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

Zakon o radu je usklađen sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola. Ministarstvo je informisalo da ne postoje podzakonski akti iz nadležnosti ovog Ministarstva koje je potrebno uskladiti sa predmetnim Zakonom.

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije

Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti i Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju su usklađeni sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola.

Dva podzakonska akta iz nadležnosti Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografije nalaze se u završnoj fazi usklađivanja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

- Usklađeno: Zakon o strancima
- U procesu: Zakon o matičnim registrima, Zakon o registrima prebivališta i boravišta, Zakon o centralnom registru stanovništva, Zakon o crnogorskom državljanstvu i Zakon o ličnom imenu, su usklađeni kroz izmjene i dopune i nalaze se u fazi nacрта.

Konstatujemo da je značajan dio zakonodavnog okvira već usklađen sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, dok se preostali zakoni nalaze u završnim fazama procedure. Takođe, podzakonski akti su usklađeni ili se nalaze u fazi usklađivanja i očekujemo njihovo donošenje u najskorijem roku.

Nakon skoro pet godina od stupanja na snagu Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola, očekuje se da će do kraja tekuće godine njegova puna primjena biti omogućena.